

El llenguatge

26/V/1979

La pagesia

Amb el sufix **-at** obtenim noms derivats d'altres noms, de significació diversa. A partir de noms que designen títols o càrrecs es formen derivats que designen la dignitat o jurisdicció que confereixen, el període de la seva durada, l'indret de radicació, etc: comtat, ducat, bisbat, papat, doctorat, rectorat, consolat. A partir de noms que designen coses solen indicar el conjunt d'aquestes coses, el contingut, el producte que se n'ha extret, etc: teclat, dentat, reixat, braçat, grapat, codonyat.

Mereixen una atenció especial els que s'obtenen de noms de designació personal i que tenen un sentit col·lectiu. Així, de veí, professor, novici i proletari hem format veïnat, professorat, noviciat i proletariat, respectivament. I més modernament hem creat també accionariat, «conjunt d'accionistes d'una societat mercantil», i electorat, «conjunt d'electors o cos electoral», que no figuren al Diccionari Fabra sinó en les darreres llistes d'addicions donades a conèixer per la Secció Filològica de l'Institut. (De fet, electorat ja hi figurava però només amb un valor anàleg a comtat o principat, havent-se usat el terme elector per a designar, a Alemanya, un títol de sobirania.)

Però la capacitat de derivació dels mots coneix els seus límits i aquests límits, tot i que són difícils de definir, no ens és lícit de forçar-los. Volem dir que no és admissible que per una iniciativa personal, es formin tot un seguit de nous derivats amb aquests sufix, amb els quals designaríem els diversos estaments socials o conjunts de persones d'una mateixa condició, classe o professió. Així, que hàgim admès electorato accionariat no vol dir que puguem admetre «camperolat», forma usada segurament perquè en castellà hi ha qui diu «campesinado». Tant més, que en aquest cas ja existeix el mot col·lectiu corresponent, pagesia forma genuïna i tradicional, obtinguda amb un altre sufix, i que designa, efectivament, la condició de pages o l'estament format pels pagesos. Un simple plural, a més, serveix també per a aquesta darrera designació: els pagesos equival a la pagesia. Només cal recordar el conegut estudi que ni dedica Josep Pla i que es diu, efectivament, *Els pagesos*.

Albert Jane